

BOSNA I HERCEGOVINA
BRČKO DISTRIKT BOSNE I HERCEGOVINE
OSNOVNI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o Ps 133577 20 Ps
Brčko, 01.12.2023. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Osnovni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, sudija Alisa Musić, u pravnoj stvari tužitelja „FAGAT PETROL“ d.o.o. Tešanj, ..., koga zastupa direktor J. Č. iz ... i punomoćnik Mirko Simić, advokat iz Brčkog, protiv tuženih: 1. Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, Direkcija za finansije, Poreska uprava, koga zastupa zastupnik po zakonu Pravobranilaštvo Brčko distrikt Bosne i Hercegovine i 2. „CETANEX“ d.o.o. Brčko – u stečajju, Brod bb, ..., ulica ..., koga zastupa stečajni upravnik E. A. i punomoćnik Milenko Simikić, advokat iz Brčkog, radi utvrđenja osnovanosti osporavanja priznatih potraživanja tuženom Brčko distriktu BiH u stečajnom postupku, v.sp. 22.089.738,38 KM, nakon održane usmene, glavne i javne rasprave zaključene dana 01.12.2023. godine u prisutnosti punomoćnika i zastupnika stranaka, donio je sljedeću

P R E S U D U

I

Odbija se u cijelosti kao neosnovan tužbeni zahtjev tužitelja, a koji glasi:

„Utvrđuje se da je potraživanje prvotuženog, stečajnog povjerioca Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Direkcije za finansije, Poreska uprava, u visini od 22.089.738,38 KM prema stečajnom dužniku, drugotuženom „CETANEX“ d.o.o. B.-u stečajju, priznatom od strane stečajnog sudije na ispitnom ročištu održanom dana 24.09.2020. godine, u cjelosti neosnovano, a što je drugotuženi dužan priznati i potraživanje svrstano u red priznatih potraživanja svrstati u red osnovanih potraživanja, te da sud obaveže tužene da tužitelju solidarno nadoknade troškove parničnog postupka, u roku od 30 dana pod prijetnjom prinudnog izvršenja“.

II

Obavezuje se tužitelj da tuženom Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, Direkcija za finansije, Poreska uprava, na ime troškova postupka, isplati iznos u visini od 15.465,00 KM, u roku od 30 dana od dana prijema prepisa presude.

Obrazloženje

Tužitelj je putem punomoćnika podnio tužbu protiv tuženih ovom sudu dana 22.10.2020. godine i dana 13.01.2022. godine (podnesak kojim je kao drugotuženog označio „CETANEX“ d.o.o. B.-u stečajju), radi utvrđenja da je potraživanje prvotuženog kao stečajnog povjerioca prema stečajnom dužniku (drugotuženom) u cijelosti neosnovano. U tužbi je naveo da je tužitelj kao stečajni povjerilac na ispitnom ročištu dana 24.09.2020. godine, pred ovim sudom, osporio potraživanje prvotuženog kao stečajnog povjerioca, nakon čega je tužitelj kao stečajni povjerilac upućen da u parničnom postupku dokazuje neosnovanost potraživanja. Stečajni povjerilac Porezna uprava Brčko distrikta BiH je prijavila potraživanje na ime akciza i kamata u visini od 63.436.756,01 KM, koje je stečajni upravnik priznao kao osnovano u visini od 22.089.738,38 KM. Tužitelj u cijelosti osporava potraživanje Poreske

uprave Brčko distrikta BiH kao nezakonito, neosnovano i suprotno zakonskim propisima navodeći da je drugotuženi od marta 2002. godine do aprila 2003. godine vršio uvoz naftnih derivata preko graničnog prelaza G. obzirom da je u tom periodu na graničnom prelazu B.-G. bio privremeno zabranjen promet tih akciznih roba. Porezna uprava Republike Srpske je u svim uvozima nalagala uvozniku da na jedinstveni račun te porezne uprave uplaćuje akcizu, što je uvoznik i činio, tako da je u navedenom periodu na račun Porezne uprave Republike Srpske uplatio akcizu u visini od 7.957.770,09 KM. Poreska uprava Brčko distrikta BiH je svojim rješenjem od 01.04.2004. godine naložila drugotuženom „Cetanex“ d.o.o. B. da isti taj iznos, koji je već uplaćen Poreznoj upravi RS-a, uplati na račun Porezne uprave Brčko distrikta BiH, te je i kasnijim rješenjima uvećavala dug po osnovu zakonskih zatezних kamata. Stupanjem na snagu Zakona o Upravi za indirektno oporezivanje BiH od 01.01.2005. godine, ovaj državni organ je jedini ovlašten za obračun i naplatu indirektnih poreza, a što, prema mišljenju tužitelja, nije uvažila Porezna uprava Brčko distrikta BiH te je donijela rješenje o naplati akcize i zatezne kamate sa danom 25.02.2005. godine u vrijeme kada je taj organ bio apsolutno nenadležan za postupanje, zbog čega je to rješenje, kao i sva naknadna rješenja, apsolutno nezakonito jer je doneseno od neovlaštenog organa. Porezna uprava Brčko distrikta BiH nije postupila ni po Memorandumu o razumijevanju o sistemu raspodjele akcize prema mjestu krajnje potrošnje od 2002. godine, a ni prema mišljenju Skupštinske Komisije za ljudska prava Brčko distrikt BiH, a koji dokumenti ukazuju na obavezu da porezne uprave riješe međusobna potraživanja, te da se ni u kojem slučaju ne može niti smije dvostruko oporezivati porezni obveznici koji su uredno izmirili svoje obaveze, ma makar i uplatom akciza na račun nenadležne porezne uprave (koja je te poreze bila obavezna proslijediti poreznoj upravi prema sjedištu poreznog obveznika). Drugotuženi je tokom cijelog poslovanja uredno izmirivao sve poreske obaveze, kao i „dug za akcize“ prema Poreskoj upravi Brčko distrikta BiH, a kako je akciza plaćena, kako je zabranjeno dvostruko oporezivanje, te kako Poreska uprava Brčko distrikta BiH nije bila nadležna za donošenje akata vezanih za naplatu indirektnih poreza, to je prema mišljenju tužitelja potraživanje prvotuženog prema drugotuženom nezakonito i neosnovano.

Tokom postupka tužitelj je istakao da je osporeno rješenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH od 25.02.2005. godine, iz kojeg proističu sva ostala rješenja, kao i rješenje od 07.06.2018. godine, doneseno nakon 01.01.2005. godine kada je Poreskoj upravi Brčko distrikta oduzeta ta nadležnost. Naveo je i da je prema odredbi člana 3 tačka 3 Zakona o Poreskoj upravi Brčko distrikta BiH („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 3702) propisana definicija poreskog posrednika, dok je članom 36 stav 1 i 2, te članom 27 istog Zakona propisana obaveza i odgovornost poreskog posrednika. Špediter je, prema mišljenju tužitelja, izvršio obavezu poreskog posrednika na način da je svojom bankarskom garancijom osigurao plaćanje akciznih i drugih carinskih obaveza po dospijeću kod carinske uprave prilikom izvršenog carinjenja, dok u slučaju akciznog duga Uprava carina će se prioritarno naplatiti iz garancije špeditera (član 12 stav 1 Zakona o prinudnoj naplati indirektnih poreza („Službeni glasnik BiH“, broj: 89/05)). Istakao je i da je Poreska uprava nalogom za plaćanje od 26.11.2007. godine, kada je već izgubila apsolutnu nadležnost, pokrenula postupak prinudne naplate akcize po rješenju od 14.12.2007. godine, dok je rješenje od 25.02.2005. godine doneseno primjenom ukinutih Zakona o akcizama i porezu na promet proizvoda RS („Službeni glasnik RS“, broj: 28/98, 40/98 i „Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 2/02 i 16/03) pa je samim tim ništavo obzirom da je Zakon o akcizama i porezu na promet proizvoda RS-a prestao sa primjenom u Brčko distriktu na dan 15.06.2002. godine, nakon čega se primjenjivao Zakon o akcizama

Brčko distrikta do 01.01.2005. godine, a što slijedi iz odluke Skupštine Brčko distrikta BiH o uslovnoj, oročenoj primjeni entitetskih zakona („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 5/00 i „Službeni glasnik RS“, broj: 25/02, član 78, kao i „Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 2/02, član 29). Inspektor Poreske uprave A. A. je sačinio zapisnik dana 18.02.2005. godine, a rješenje je Poreska uprava Brčko distrikta izdala 25.02.2005. godine, iako tada nenadležna te su primijenjeni propisi u tom rješenju koji su bili nevažeći jer se trebao u tom periodu primijeniti Zakon o akcizama u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 62/04) prema kojem se (član 2) prihodi po osnovu akciza uplaćuju na jedinstven račun Uprave za indirektno oporezivanje, dok kontrolu obračuna i uplate akciza vrši Uprava (član 24 stav 1 ovog Zakona), kao i Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 52/04). Tužitelj je naveo i da je Bosna i Hercegovine preuzela nadležnost u oblasti indirektnog oporezivanja na dan 05.12.2003. godine, na osnovu saglasnosti entiteskih carina koje su predviđene u aneksima 5-8 Opšteg okvirnog sporazuma za potrebe očuvanja suvereniteta, teritorijalnog integriteta i međunarodnog subjektiviteta BiH u skladu sa podjelom nadležnosti među institucijama BiH, što je oznaženo i verifikovano od strane glavnog arbitra Arbitražnog Tribunala za Brčko u Vašingtonu u pogledu izbjegavanja dvostrukog oporezivanja po istom osnovu iz prethodnog vremena po principu „ne bis in idem“. Također, tužitelj ističe i da je odredbom člana 33 stav 1 Zakona o akcizama u BiH („Službeni glasnik BiH“, broj: 62/04) propisano da prestaje važiti Zakon o akcizama („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 2/02 i 16/03), pa s tim u vezi Poreska uprava Brčko distrikta fiktivno temelji potraživanja na odredbi člana 56 Zakona o akcizama i porez na promet proizvoda („Službeni glasnik RS“, broj: 25/98, 40/98), koji su ukinuti nalogom Supervizora za Brčko distrikt BiH i odlukom Skupštine Brčko distrikta BiH na dan 15.07.2002. godine. Tužitelj potencira i činjenicu da je Skupština Brčko distrikta BiH donijela vlastiti Zakon o alokaciji akciza koji su odredbom člana 29 tog Zakona stupili u primjenu na dan 15.07.2002. godine, te isti dan prestali su sa primjenom Zakoni o akcizama i porezu na promet proizvoda Republike Srpske („Službeni glasnik RS“, broj: 25/98 i 40/98). Nadalje, naveo je i da je došlo do neravnopravnosti značaja izvršenih uplata akciza u korist prihoda Republike Srpske sa teretom dvostrukog plaćanja akciza u odnosu na uplate akciza izvršenih u korist prihoda Federacije BiH, koje su oslobođene tereta dvostrukog plaćanja akciza po istom osnovu. Predložio je da sud usvoji konačno postavljeni tužbeni zahtjev te da obaveže tužene da tužitelju isplate troškove postupka koje je opredijelio pismenim troškovnikom.

U odgovoru na tužbu prvotuženog Brčko distrikta Bosne i Hercegovine od 30.07.2021. godine ovaj tuženi je osporio tužbeni zahtjev tužitelja u cijelosti navodeći da je rješenje Porezne uprave o obračunu i plaćanju zakonskih obaveza broj: 02/2-456/2-27-... od 25.02.2005. godine, doneseno upravo postupajući po uputama Apelacione komisije, koje je postalo konačno u upravnom postupku donošenjem rješenja Apelacione komisije Brčko distrikta Bosne i Hercegovine od 29.06.2005. godine, kojim je odbijena žalba ovdje drugotuženog kao neosnovana. Iz obrazloženja tog rješenja Apelacione komisije slijedi da je prvostepeni organ u ponovnom postupku postupio prema uputama Apelacione komisije, da je pravilno utvrdio činjenično stanje, te na isto pravilno primijenio materijalno pravo. Rješenje Porezne uprave Brčko distrikt BiH o obračunu i plaćanju zakonskih obaveza od 25.02.2005. godine je pravosnažno i izvršno, te je na njemu i zasnovana prijava potraživanja koja je sud priznao stečajnom povjeriocu – Poreznoj upravi Brčko distrikta BiH. Iako je Zakon o Upravi za indirektno oporezivanje BiH stupio na snagu 01.01.2005. godine, rješenje Porezne uprave je doneseno za period poslovanja i kontrole drugotuženog od

01.01.2002. godine do 31.10.2003. godine, kada Uprava za indirektno oporezivanje nije ni postojala, a Uprava za indirektno je mogla vršiti kontrolu samo poslije 01.01.2005. godine. Stoga, prvotuženi smatra da je prijava potraživanja u iznosu od 22.089.738,38 KM osnovana. Istakao je i da ne postoji legitimitet ovdje tužitelja u odnosu na osporavanje prijave potraživanja prvotuženog obzirom da je odredbom člana 179 stav 3 Zakona o stečajnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine propisano da stečajni dužnik, ukoliko na ispitnom ročištu ospori prijavljenu tražbinu, dužan je pokrenuti parnicu radi dokazivanja osnovanosti osporavanja, ali se moraju pružiti dokazi u pravcu osporavanja tog potraživanja, što je u konkretnom slučaju izostalo prema mišljenju prvotuženog.

Tokom postupka ovaj tuženi je istakao da tužitelj, kao direktor drugotuženog, nije iskoristio zakonsku mogućnost pokretanja upravnog spora pred ovim sudom nakon prijema rješenja Porezne uprave Brčko distrikta BiH o obračunu i plaćanju zakonskih obaveza od 25.02.2005. godine, koje je postalo konačno rješenjem Apelacione komisije Brčko distrikta BiH od 29.06.2005. godine, pa su rješenja donesena u upravnom postupku pravosnažna i izvršna već 20 godina, te stoga, prema mišljenju ovog tuženog, ovaj sud nije nadležan da preispituje rješenja koja su proizvela posljedice u vezi vođenja postupka prinudne naplate potraživanja. Rješenja predstavljaju i javne isprave koje je izdao organ u granicama svoje nadležnosti, te nije dopušteno dokazivati da li je takva isprava istinita i zakonita, odnosno da li je pravno valjana kada se takva isprava koristi kao dokaz u postupku. Samo se u postupku iz kojeg ona proističe može pobijati odgovarajućim pravnim sredstvima, koja nisu iskorištena u tim postupcima. Nadalje, ovaj tuženi je istakao da tužitelj nema legitimitet da u ime drugotuženog osporava rješenja Poreske uprave i to nakon 20 godina od donošenja tih rješenja obzirom da tužitelj nije bio stranka u tim upravnim postupcima u kojima su rješenja donesena. Sve navode koje sada ističe tužitelj, ranije je isticao drugotuženi u upravnim postupcima, te je odbijen u konačnici sa svojom žalbom od strane Apelacione komisije Brčko distrikta BiH. Naveo je i da je došlo do sjedinjenja stečajnog dužnika i stečajnog povjerioca – ovdje tužitelja obzirom da su obje pravne osobe u vlasništvu iste fizičke osobe. Tuženi je istakao i da su zastarjela potraživanja tužitelja kao stečajnog povjerioca prema drugotuženom te da njegova potraživanja trebaju biti osporena, a da je tužitelj i upućen na parnicu da dokaže osnovanost svog potraživanja. Drugotuženi je imao sjedište u Brčkom i to ga čini poreznim obveznikom Brčko distrikta, a što za drugotuženog nije sporno. Prema aktu Ministarstva finansija Republike Srpske, Republička uprava carina od 15.09.2004. godine slijedi da je prema tada važećim propisima obveznik akcize i poreza na promet bio dužan obaveze plaćati prema mjestu sjedišta, a uvoznici koji postupak carinjenja obavljaju u Republici Srpskoj, a imaju sjedište u Brčko distriktu, akcizu su obavezni platiti na račun javnih prihoda Brčko distrikta BiH. Iz presude Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 005417 07 P od 04.07.2014. godine proizilazi da su nesporne činjenice da su preduzeća među kojima je i Cetanex d.o.o. uplatila iznose na ime akcize za naftu i naftne derivate na račun Republike Srpske, iako su bila dužna da te iznose uplate na račun Brčko distrikta BiH. Brčko distrikt BiH nema pravo na povrat sredstava od Republike Srpske, nego to ima samo obveznik akcize ili uvoznik u skladu sa tadašnjim zakonima o akcizama RS-a. Porezni obveznik Cetanex d.o.o. je imao zakonske mogućnosti prema tadašnjem Zakonu o akcizama RS-a (broj 25/98, 40/98 i 25/02) na povrat pogrešno uplaćenog iznosa na ime akciza. Predložio je da sud odbije tužbeni zahtjev tužitelja kao neosnovan te da obaveže tužitelja da tuženom nadoknadi troškove postupka koje je opredijelio pismenim troškovnikom.

Po nalogu suda tužitelj je kao drugotuženog označio „CETANEX“ d.o.o. Brčko - u stečaju obzirom da je drugotuženi iz stečajnog postupka, kao stečajni dužnik, sa prvotuženim, kao stečajnim povjeriocem, u položaju jedinstvenih, nužnih suparničara budući da su priznata potraživanja stečajnog povjerioca – prvotuženog iz stečajne mase drugotuženog od strane stečajnog sudije na ispitnom ročištu, a što je osporeno od strane ovdje tužitelja. Tužitelj je podneskom od 23.12.2021. godine uredio tužbeni zahtjev i pravilno označio tužene, dok je podneskom od 13.01.2022. godine tužitelj označio i zakonskog zastupnika drugotuženog.

Tužitelj je potom tražio spajanje postupaka sa postupkom koji se kod ovog suda vodi pod brojem 96 o P 100420 16 P po tužbi tužitelja „CETANEX“ B. protiv tuženih Porezne uprave Brčko distrikta BiH i Porezne uprave Republike Srpske radi naknade štete, a koji postupak je prekinut otvaranjem stečajnog postupka, dok je u toku ovog postupka tužitelj odustao od prijedloga za spajanje postupaka, kojim spajanju se protivio prvotuženi.

Drugotuženi je u odgovoru na tužbu od 23.02.2022. godine istakao da je potraživanje Direkcije za finansije, Porezne uprave Brčko distrikta BiH prema stečajnom dužniku-ovdje drugotuženom priznato od strane stečajnog dužnika u postupku stečaja, da je za priznavanje potraživanja prvotuženom korištena dokumentacija: rješenja prinudne naplate Poreske uprave Brčko distrikta BiH, izvještaji o otvorenim računima kod poslovnih banaka, tužbe i rješenja suda donesena po osnovu vođenih postupaka. Prema rješenju Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 04-3-14-3-3242/08 od 24.12.2015. godine utvrđena je naplata poreske obaveze iz novčanih sredstava u visini od 14.052.648,80 KM, a rješenjem od 07.03.2017. godine utvrđen je iznos zakonske zatezne kamate u visini od 8.036.990,48 KM, te je ukupan dug u visini od 22.089.639,28 KM. Blokada računa drugotuženog je izvršena od strane Poreske uprave Brčko distrikta BiH, a također je korišteno i rješenje Poreske uprave od 25.02.2005. godine koje je doneseno prema uputama Apelacione komisije, a koje je postalo konačno u upravnom postupku dana 29.06.2005. godine (kojim je odbijen prigovor „Cetanex“ d.o.o. kao neosnovan). Utvrđene obaveze od strane Poreske uprave se odnose na period od 2002. – 2003. godine, a taj period je prije stupanja na snagu Zakona o indirektnom oporezivanju, koji je stupio na snagu 01.01.2005. godine. Drugotuženi je istakao da su radnje Poreske uprave u potpunosti u skladu sa važećim zakonskim propisima te da je pravilno donesena odluka o priznavanju potraživanja Poreske uprave Brčko distrikta BiH u iznosu od 22.089.639,28 KM. Stoga je drugotuženi predložio da sud odbije tužbeni zahtjev tužitelja kao neosnovan.

Tokom postupka drugotuženi je predložio da sud razmotri sve navode stranaka i šire posmatra ovu pravnu situaciju, a troškove postupka nije opredijelio.

U toku dokaznog postupka, na prijedlog stranaka, izvedeni su dokazi čitanjem isprava: Tabela prijavljenih, priznatih i/ili osporenih potraživanja povjerilaca kod stečajnog dužnika donesena od strane stečajnog sudije Osnovnog suda Brčko distrikta BiH, broj: 96 o St 121370 19 St od 24.09.2020. godine, rješenje Apelacione komisije Vlade Brčko distrikta BiH broj 02/2-456/2-1645-010704-AP-68/04 od 24.03.2004. godine, rješenje Apelacione komisije Vlade Brčko distrikta BiH broj 02/2-456/2-1645-A-010/04-AP-324/04 od 09.08.2004. godine, rješenje o obračunu i plaćanju zakonskih obaveza Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 02/2-456/2-27-007/05 od 25.02.2005. godine, rješenje o naplati poreske obaveze iz novčanih sredstava Direkcije za finansije, Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj: 04.3-14-3-

3242/08 od 05.03.2008. godine, izvještaj o računima poslovnog subjekta Fagat Petrol doo T. na dan 07.08.2020. godine, akt Gradonačelnika Brčko distrikta BiH broj 01.1-44-040887/08 od 15.08.2008. godine upućen Vladi Republike Srpske (poravnanje međusobnih odnosa), mišljenje Skupštine Brčko distrikta BiH, Komisije za zaštitu ljudskih prava broj 01.5-05-155/18 od 07.02.2018. godine, uvjerenje Uprave za indirektno oporezivanje BiH, Regionalni centar Tuzla broj 02/6/IV-16-11-89-385-1 od 23.01.2020. godine, rješenje Uprave za indirektno oporezivanje BiH, Regionalni centar Tuzla broj 04/5-2/II-17-1-61-3-318/13 od 09.05.2013.godine, informacija Uprave za indirektno oporezivanje BiH upućena J. Č. broj: 01/3-50-4-70-23-1/20 od 19.02.2020. godine, zatim informacija broj 01/3-50-4-70-23-2/20 od 20.03.2020. godine, mišljenje Uprave za indirektno oporezivanje BiH upućeno Cetanex d.o.o. B. broj: 01/4-17-3-1612-5/20 od 27.08.2020. godine, uvjerenje Uprave prihoda Brčko distrikta BiH broj 01/2-455-3662 od 20.03.2002. godine, potvrda o upisu u registar privremenih carinskih obaveza Republike Srpske broj P-164 od 19.06.2002. godine, odgovor na zahtjev Carinske službe Brčko distrikta BiH (Republička uprava carina Banja Luka) broj D-1912/02 od 19.06.2002. godine, carinsko uvjerenje o izmirenim obavezama za granični prelaz Brčko od 19.06.2002. godine, licenca za nabavku akciznih roba iz Federacije BiH i Republike Srpske broj: 02/3-459/1-4/02 od 17.07.2002. godine, potvrda o upisu u registar carinskih obveznika Republičke uprave carina Banja Luka broj 45 od 06.08.2002. godine izdata za Cetanex d.o.o. B., uvjerenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj: 02/3-455-7986 od 19.09.2002. godine, uvjerenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj: 02/4-455-7841/04 od 19.04.2004. godine, uvjerenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj: 02/04-455-15146/04 od 01.11.2004. godine, uvjerenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 14.5-04,3-1/11-3401 od 12.05.2011. godine, uvjerenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 14.5-04.3-1/16-1714 od 26.02.2016. godine, uvjerenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 14.9-04.3-532/17 od 10.03.2017. godine, uvjerenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj: 14.5-04.3-1/17-2405 od 13.03.2017. godine, odgovor na zahtjev za poresko uvjerenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj: 14.9-04.3-2551/17 od 06.12.2017. godine, sintetička kartica poreskog obveznika Cetanex d.o.o. Poreske ispostave Brčko za period 01.01.2003. – 06.12.2017. godine, izvještaj Centralne banke BiH o računima pravne osobe Cetanex d.o.o. B. na dan 07.06.2018. godine, uvjerenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 14.5-04.3-1/20-1339 od 21.02.2020. godine, uvjerenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 14.5-04.3-1719-7316 od 01.07.2019. godine, zahtjev za poreska uvjerenja od 21.02.2020. godine podnesen od strane Cetanex d.o.o., odgovor na zahtjev Poreske uprave Brčko distrikta BiH od 25.02.2020. godine, sintetička kartica poreskog obveznika Cetanex d.o.o. Poreske ispostave Brčko za period 01.01.2003. – 25.02.2020. godine, uvjerenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 14.5-04.3-1/18-6806 od 11.06.2018. godine, obavezna instrukcija Ministarstva finansija RS-a broj 04-1839/05 od 15.03.2002. godine, uputstvo o upisu u privremeni registar carinskih obveznika iz Distrikta Brčko doneseno od strane Republičke uprave carina Banja Luka broj: 483-284-3/02 od 04.04.2002. godine, dostava podataka o izvršenim uplatama akcize Poreske uprave Brčko distrikta BiH od 18.11.2003. godine, akt provjera uplata poslat od Republičke uprave carina Banja Luka Trezoru Brčko distrikta BiH dana 15.09.2004. godine, zapisnik Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 02/2-456/1-1645-010/03 od 24.12.2003. godine (zapisnik uručen 29.12.2003. godine Cetanexu d.o.o. Brčko), rješenje o obračunu i plaćanju zakonskih obaveza Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 02/2-56/2-1645-010/04 od 26.01.2004. godine, žalba Cetanex d.o.o. B. protiv rješenja od 26.01.2004. godine podnesena dana 02.02.2004. godine, rješenje Apelacione komisije Vlade Brčko distrikta BiH od 24.03.2004. godine, rješenje o obračunu i plaćanju zakonskih obaveza Poreske

uprave Brčko distrikta BiH od 01.06.2004. godine, žalba Cetanex d.o.o. B. na rješenje od 01.06.2004. godine podnesena dana 14.06.2004. godine, rješenje Apelacione komisije Vlade Brčko distrikta BiH od 09.08.2004. godine, zahtjev za storniranje obaveza po rješenju broj 02/2-456/2-1645-A-010/04 od 10.09.2004. godine (broj akta 120/2004), dopunski zapisnik Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 02/2-456/1-2018-010/04 od 23.09.2004. godine, prigovor Cetanex d.o.o. Brčko od 06.10.2004. godine rješenje o obračunu i plaćanju zakonskih obaveza Poreske uprave Brčko distrikta BiH od 25.02.2005. godine, izjava J. Ć. od 25.02.2005. godine, žalba Cetanex d.o.o. na rješenje od 25.02.2005. godine podnesena dana 14.03.2005. godine, rješenje Apelacione komisije Vlade Brčko distrikta BiH od 29.06.2005. godine, nalog za plaćanje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 04/3-454-500-UK/07 od 26.11.2007. godine, rješenje o pokretanju postupka prinudne naplate Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 04/3-458/2-P.N.-0196/07 od 14.12.2007. godine, prigovor protiv rješenja od 14.12.2007. godine podnesen od strane Cetanex d.o.o. dana 26.12.2007. godine, rješenje Apelacione komisije Kancelarije gradonačelnika Brčko distrikt BiH od 15.01.2008. godine, rješenje o naplati poreske obaveze iz novčanih sredstava Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 04.3-14-3-3241/08 od 05.03.2008. godine, prigovor Cetanex d.o.o. izjavljen na rješenje od 05.03.2008. godine podnesen dana 10.03.2008. godine, rješenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 04.3-143-3-3242/08-2 od 13.03.2008. godine, zaključak Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 04.3-14-3-3242/08 od 01.07.2008. godine, zaključak Poreske uprave Brčko distrikta BiH od 29.12.2014. godine, rješenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 04.3-14-3-3242/08 od 23.12.2015. godine, rješenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 04.3-14-3-3242/08 od 24.12.2015. godine (pravosnažno dana 15.01.2016., izvršno dana 18.01.2016.), zaključak o ispravci greške u rješenju Poreske uprave Brčko distrikta BiH od 14.04.2016. godine, rješenje o utvrđivanju zatezne kamate Poreske uprave Brčko distrikta BiH od 07.03.2017. godine, rješenje o privremenoj zabrani rada poreskog obveznika Poreske uprave Brčko distrikta BiH od 18.08.2018. godine za Cetanex d.o.o., rješenje o brisanju poslovnog subjekta iz registra poreskih obveznika Poreske uprave Brčko distrikta BiH od 18.08.2018. godine za Cetanex d.o.o. B., Nalog supervizora o finansijskom sistemu Brčko distrikta BiH od 14.04.2000. godine, akt OHR-a Brčko od 12.12.2001. godine, Memorandum o razumijevanju o sistemu raspodjele akciza prema mjestu krajnje potrošnje od 01.08.2002. godine, odluka Skupštine Brčko distrikta BiH o usvajanju izvještaja o radu Poreske uprave Brčko distrikta BiH za 2003. godinu („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 14/04), dopis Poreske uprave Brčko distrikta BiH upućen Republici Srpske Ministarstvu finansija Banja Luka broj: 02/1-457-765704 od 26.10.2004. godine, instrukcija o obrazovanju radne grupe za akcize Gradonačelnika Brčko distrikta BiH od 21.10.2004. godine, akt nacrt instrukcije Kancelarije za zastupanje Brčko distrikta BiH od 29.10.2004. godine, instrukcija Gradonačelnika Brčko distrikta BiH broj: 01.014-010340/04 od 29.10.2004. godine, izvještaj Pravne službe Vlade Brčko distrikta BiH ZA ohr Brčko od 21.12.2004. godine, Ugovor o cesiji (nacrt), zaključci radne grupe za akcize broj 01/05 od 10.02.2005. godine, izvodi iz pravne literature Z. D., izvod sa portala Uprave za indirektno oporezivanje od 02.05.2020. godine, zahtjev za dalje postupanje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 04/3-052-1974/07 od 30.10.2007. godine, akt Gradonačelnika Brčko distrikta BiH upućen Ministarstvu finansija RS-a od 15.08.2008. godine (poravnanje međusobnih potraživanja), Statut Brčko distrikta BiH, pravni tekstovi uz dopunu konačne odluke od 25.06.2007. godine, poziv za 82.redovnu sjednicu Vlade Brčko distrikta BiH od 12.03.2015. godine, izvadak iz tonskog zapisnika sa 78.izvanredne sjednice Vlade Brčko distrikta BiH od 08.04.2015. godine, izvod iz tonskog zapisa sa 83.redovne sjednice Vlade Brčko distrikta BiH od 07.05.2015. godine, izvješće o

reviziji finansijskog poslovanja Direkcije za finansije Brčko distrikta BiH za period od 01.01.-31.12.2016. godine, zahtjev za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda podnesen od J. Č. dana 24.11.2017. godine, poziv Skupštine Brčko distrikta BiH na 8.redovnu sjednicu Komisije za zaštitu ljudskih prava od 25.01.2018. godine, prijedlog mjera Skupštine Brčko distrikta BiH od 07.02.2018. godine, informacija po pitanju akciza Direkcije za finansije Brčko distrikta BiH od 30.05.2017. godine, akt Poreske uprave Područni centar Banja Luka RS-a od 05.09.2016. godine upućen Cetanex d.o.o. B., zahtjev za preknjižavanje uplata kojeg je WEST ŠPED d.o.o. G. uputio Ministarstvu finansija, Poreska uprava, područni centar G. dana 12.11.2004. godine, po vrsti prihoda 715311, zatim od 16.11.2004. godine, izjava na okolnosti izvršenih uplata posebnog poreza akcize na derivate nafte upućen od strane WEST ŠPED d.o.o. prema Cetanex d.o.o. B., kartica poreskog obveznika Poreske uprave RS-a od 01.01.2002. – 31.12.2003. godine, pregled po vrijednosti prihoda od 22.08.2016. godine od 22.08.2016. godine od WEST ŠPED d.o.o. G., račun 94021 na graničnom prelazu Gradiška od 19.04.2003. godine, izjava na okolnost izvršenih uplata posebnog poreza akcize na derivate nafte Tanker Šped d.o.o. B. L. prema Cetanex d.o.o., kartica poreskog obveznika Poreske uprave RS-a za period od 01.01.2002.-31.12.2003. godine, pregled po vr.prihoda na dan 22.08.2016. godine, specifikacija računa WEST ŠPED G. broj 0247, račun broj 0247/03 od 30.04.2007. godine WEST ŠPED d.o.o. Gradiška, račun izdat Cetanex d.o.o. od strane AVART d.o.o. Lj. 29.04.2003. godine, uplatnice akciza od strane Cetanex-a preko WEST ŠPED od dana 30.04.2003. (3x), račun od 30.04.2003. godine, deklaracija za robu – izvoznik AVART d.o.o. Lj., primalac Cetanex B., uvjerenje o usklađenosti kvaliteta tečnih naftnih goriva od 30.04.2003. godine, potvrda dostave dizel goriva od strane firme SIBEX za Cetanex d.o.o. B. od 29.04.2003. godine, uplatnice WEST ŠPED, Cetanex na ime carina od 29.04.2003. godine i račun od 29.04.2003. godine sa deklaracijom, uvjerenje o usklađenosti od 29.04.2003. godine, račun od 30.04.2003. godine sa deklaracijom, specifikacija računa WEST ŠPED G., račun od 16.04.2003. godine WEST ŠPED d.o.o. G. za Cetanex, uplatnica doo Cetanex-a prema WEST ŠPED G. od 22.04.2003. godine na iznos od 20.162,80 KM – uplate za carinske dadžbine, izvod za komitenta broj 78 na dan 22.04.2003. godine, uplatnice od 15.04.2003. godine na ime carina i akciza preko WEST ŠPED od strane Cetanex, račun od 15.04.2003. godine, sa deklaracijom, uvjerenje o usklađenosti od 15.04.2003. godine, uplatnice 3x od 15.04.2003. godine, račun od 15.04.2003. godine, sa deklaracijom, uvjerenje o usklađenosti od 15.04.2003. godine, tužba Brčko distrikta BiH protiv Republike Srpske pred Sudom BiH od 08.07.2008. godine, radi neosnovanog bogaćenja, zapisnik sa ročišta od 09.09.2009. godine u tom predmetu P-720707 pred Sudom BiH, nalaz vještaka izrađen za potrebe predmeta pred Sudom BiH od 28.10.2009. godine, dopunsko rješenje za vještaka, nalaz ZENIT d.o.o., presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 005417 07 P od 04.07.2014. godine, rješenje o obračunu i plaćanju zakonskih obaveza Poreske uprave Brčko distrikta BiH od 31.07.2006. godine, rješenje Apelacione komisije Vlade Brčko distrikta BiH od 20.11.2006. godine, presudu Osnovnog suda Brčko distrikta BiH broj 96 o U 003786 06 U od 03.11.2011. godine, rješenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH od 31.12.2011. godine, rješenje Apelacione komisije Vlade Brčko distrikta BiH od 31.01.2012. godine, presuda Osnovnog suda Brčko distrikta BiH broj 96 o U 044017 12 U od 03.10.2013. godine, presuda Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o U 044017 13 UŽ od 14.03.2014. godine, rješenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH od 30.05.2014. godine, rješenje Apelacione komisije Brčko distrikta BiH od 15.07.2014. godine, broj: UP-II-14-0000501/14, presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o U 080656 14 U od 31.12.2015. godine, rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o U 080656 16 UŽ od 14.07.2016.

godine, rješenje o pokretanju prinudne naplate Poreske uprave Brčko distrikta BiH od 07.03.2017. godine, presuda Osnovnog suda Brčko distrikta BiH broj 96 o U 080656 16 U 2 od 18.09.2017. godine, rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o U 080656 17 Už 2 od 13.02.2018. godine, rješenje Osnovnog suda Brčko distrikta BiH broj 96 o U 080656 18 U 3 od 26.11.2018. godine o ispravci greške, presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o U 080656 18 U 3 od 19.11.2018. godine, presuda Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o U 080656 19 Už 3 od 25.06.2019. godine, rješenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj UP-I-04.3-14-3-3832/14 od 16.08.2019. godine, obavještenje o razvrstavanju poslovnog i drugog subjekta prema djelatnosti Uprave prihoda Brčko distrikta BiH od 19.06.2002. godine, obavještenje o određivanju privremenog matičnog broja za Cetanex izdato od strane Uprave prihoda dana 19.06.2002. godine, presuda Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj PŽ.49704 od 02.11.2004. godine, presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj Ps-53/03 od 27.05.2004. godine, sporazum o granici između entiteta i o povezanim pitanjima (Okvirni sporazum za mir u Bosni i Hercegovini), rješenje Poreske uprave Brčko distrikta BiH broj 04.3-14-3-3242/08 od 07.06.2018. godine, sintetička kartica za period od 01.01.2003.-26.07.2021. godine, prijava potraživanja u stečajnom postupku od 21.07.2020. godine, informacija od 07.11.2022. godine upućena Pravobranilaštvu Brčko distrikta BiH od strane Uprave za indirektno oporezivanje BiH, aktuelni izvod iz sudskog registra broj 043-O-RegZ-22-002913 od 28.10.2022. godine za Fagat Petrol d.o.o. T., nalaz i mišljenje stalnog sudskog vještaka ekonomske struke Sandre Vidaković iz B. od 30.01.2023. godine sa svim priložima dostavljenim 22.05.2023. godine. Provedeni su dokazi saslušanjem zakonskog zastupnika za tužitelja J. Č., stečajnog upravnika za drugotuženog E. A., te svjedoka A. A., O. J., L. M., A. D., R. K., M. T. i B. K., a proveden je i dokaz vještačenjem po vještaku ekonomske struke Sandri Vidaković uz usmeno obrazloženje nalaza i mišljenja.

Na osnovu ocjene navoda stranaka, kao i savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza pojedinačno te i dokaza u njihovoj međusobnoj povezanosti, u smislu odredbe člana 8 Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine" broj 28/18, u daljem tekstu: ZPP), ovaj sud je odlučio kao u izreci presude iz sljedećih razloga.

Među strankama nije sporno da je Cetanex d.o.o. B. kao poslovni subjekt bilo registrovano za trgovinu na veliko i malo naftnim derivatima, transport i pružanje usluga građevinskim mašinama, sa sjedištem poslovnog subjekta u B., na adresi ... (slijedi i iz dokaza obavještenje o razvrstavanju poslovnog i drugog subjekta prema djelatnosti Poreske uprave Brčko distrikta BiH od 19.06.2002. godine), da je Cetanex d.o.o. Brčko poslovao i vršio uvoz naftnih derivata na graničnom prelazu B. (most) sve do njegovog zatvaranja radi rekonstrukcije, kada je Cetanex d.o.o. podnio zahtjev za izdavanje privremenog matičnog broja radi upisa u Registar privremenih carinskih obveznika Carinske uprave Republike Srpske u cilju omogućavanja poslovnom subjektu obavljanja spoljnotrgovinskog prometa (slijedi iz dokaza obavještenje o određivanju privremenog matičnog broja Uprave prihoda Brčko distrikta BiH od 19.06.2002. godine) u periodu od marta 2002. godine do aprila 2003. godine, kada je ovaj poslovni subjekt i vršio uvoz naftnih derivata preko graničnog prelaza G. obzirom da je u tom periodu na graničnom prelazu B.-G. bio privremeno zabranjen promet tih akciznih roba (iskaz zakonskog zastupnika tužitelja u vezi sa navodima tužbe). Nije sporno i da je Cetanex d.o.o. vršio uredno plaćanje obaveza za vrijeme uvoza robe na graničnom prelazu B.-G. prije uvoza tih derivata na prelazu G., a i

nakon toga, kada je pušten uvoz ove vrste robe na prelazu B.-G. Nije sporno i da je Cetanex d.o.o. dobio licencu Poreske uprave Brčko distrikta BiH od 17.07.2002. godine za nabavku akciznih roba iz Federacije BiH i Republike Srpske, te da je dobio potvrdu o upisu u registar carinskih obveznika Republičke uprave carina Banja Luka od 06.08.2002. godine.

Nije sporno i da je Cetanex d.o.o. B. kao uvoznik, preko špeditera (međunarodna špedicija WEST ŠPED D.O.O. G. i TANKER ŠPED D.O.O.) koji imaju sjedište u RS-u, u toku poslovne 2002. i 2003. godine, vršio plaćanje posebnog poreza-akcize na jedinstveni račun entiteta Republike Srpske, a prema instrukciji u carinskom računu prema mjestu carinjenja (slijedi iz iskaza zakonskog zastupnika ovdje tužitelja, izjave WEST ŠPED d.o.o. od 05.09.2016. godine, izjave TANKER ŠPED D.O.O. od 05.09.2016. godine, iz obrazloženja presude Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 005417 07 P od 04.07.2014. godine na strani 7 treći i četvrti pasus, te dopisa Poreske uprave Brčko distrikta BiH prema sektoru eksterne kontrole od 18.11.2003. godine), obzirom da u suprotnom ne bi mogao preuzeti uvezenu robu sa carinskog terminala G. (slijedi iz iskaza zakonskog zastupnika tužitelja J. Č.), a zbog čega je ovom poslovnom subjektu i izdat privremeni matični broj od Uprave prihoda Brčko distrikta BiH za poslovanje preko graničnog prelaza (i carinskog) G., o čemu je dakle Brčko distrikt imalo saznanje. Nesporno je i da je Brčko distrikt BiH tužbom protiv entiteta Republike Srpske pred Sudom Bosne i Hercegovine od 08.07.2008. godine, radi neosnovanog bogaćenja, pokušalo izvršiti povrat nezakonito naplaćenih sredstava po osnovu posebnog poreza na naftu i naftne derivate (akcize) na graničnom prelazu Gradiška tokom 2002. i 2003. godine (pravno lice Cetanex d.o.o. je odbijeno sa zahtjevom za povrat nezakonito naplaćenih sredstava od strane organa Republike Srpske preko špeditera, a što je evidentno iz dokaza zahtjev za preknjižavanje uplata od 12.11.2004. godine), ali da je presudom Suda Bosne i Hercegovine od 04.07.2014. godine, broj: S1 3 P 005417 07 P, tužbeni zahtjev Brčko distrikta BiH odbijen uz obrazloženje da je osnovan istaknuti prigovor nedostatka aktivne legitimacije na strani Brčko distrikta BiH obzirom da imovina tužitelja (Brčko distrikt) nije prešla u imovinu entiteta Republike Srpske, nego se radi o imovini preduzeća uplaćenju na račun budžeta Republike Srpske, dakle u imovinu entiteta Republike Srpske je prešla imovina trećih osoba, a ne Brčko distrikta BiH.

Također, nesporna je i činjenica da je Gradonačelnik Brčko distrikta BiH aktom broj 01.1-44-040887/08 od 15.08.2008. godine upućen Vladi Republike Srpske (poravnanje međusobnih odnosa), pokušao poravnati potraživanja Brčko distrikta BiH po osnovu neplaćenih akciza u 2002. i 2003. godini sa kamatama, a koja su uplaćena na budžet RS-a (između ostalog i potraživanje od firme Cetanex d.o.o. Brčko).

Međutim, sporno je da li je prijavljeno i priznato potraživanje tuženog Brčko distrikta Bosne i Hercegovine po osnovu konačnih i pravosnažnih rješenja Poreske uprave Brčko distrikta BiH, u stečajnom postupku, osnovano, odnosno da li je osporavanje tog potraživanja od strane ovdje tužitelja osnovano, pa je u pravcu spornih činjenica sud utvrdio sljedeće.

Uvidom u Tabelu prijavljenih, priznatih i/ili osporenih potraživanja povjerilaca kod stečajnog dužnika „Cetanex“ d.o.o. B. – u stečaju, broj 96 o St 121370 19 St od 24.09.2020. godine, sud je utvrdio da su ovdje tuženom Brčko distriktu BiH, Direkciji za finansije, Poreskoj upravi, priznata potraživanja u cijelosti u odnosu na prijavljena potraživanja i to u visini od 22.089.738,38 KM, a koje potraživanje je

osporeno od strane ovdje tužitelja (između ostalog), te da je ovdje tužitelju priznato potraživanje u cijelosti u odnosu na prijavljeno potraživanje i to u visini od 34.550,00 KM. Prema odredbi člana 179 stav 3 Zakona o stečaju Brčko distrikta Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Brčko distrikta BiH", br. 16/2019, 29/2020) propisano je da ako su stečajni dužnik ili povjerilac na ispitnom ročištu osporili prijavljeno potraživanje, dužni su pokrenuti parnicu radi dokazivanja osnovanosti osporavanja ili podnijeti prijedlog za nastavak ranije započetog postupka. Obzirom da je tužitelj osporio potraživanja Brčko distriktu prema stečajnom dužniku, to je tužitelj podnio predmetnu tužbu radi dokazivanja osnovanosti osporavanja potraživanja prvotuženog prema drugotuženom.

Sud je nadalje utvrdio da je Poreska uprava Brčko distrikta BiH dana 24.12.2003. godine načinila zapisnik o inspekcijskoj kontroli „CETANEX“ d.o.o. B. za obračun akcize plaćene van Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, da su utvrđene obaveze posebnog poreza na naftu i naftne derivate u visini od 7.957.770,10 KM, a na ime kamata na poseban porez u visini od 1.447.112,55 KM, da je postupak proveden po pravilima važećih Zakona o upravnom postupku Brčko distrikta BiH, da je doneseno i rješenje o obračunu i plaćanju zakonskih obaveza od 26.01.2004. godine, te da je po žalbi Cetanex d.o.o. B. nekoliko puta poništeno rješenje Poreske uprave i predmet vraćen na ponovni postupak od strane Apelacione komisije Vlade Brčko distrikta BiH, zatim da je Poreska uprava Brčko distrikta BiH dana 23.09.2004. godine donijela dopunski zapisnik o izvršenoj inspekcijskoj kontroli „CETANEX“ d.o.o. B., gdje je utvrđena konačna obaveza od 10.495.097,15 KM, da je doneseno rješenje o obračunu i plaćanju zakonskih obaveza dana 25.02.2005. godine, koje rješenje je potvrđeno rješenjem Apelacione komisije Brčko distrikta BiH od 29.06.2005. godine, na koje rješenje Cetanex d.o.o. nije pokrenuo upravni spor, te je rješenje postalo pravosnažno i konačno, pa je izdat i nalog za plaćanje poreskom obvezniku Cetanex ukupnog iznosa od 15.396.287,75 KM. Doneseno je rješenje o pokretanju postupka prinudne naplate dana 14.12.2007. godine na iznos od 16.241.303,06 KM, koje rješenje je potvrđeno odlukom Apelacione komisije Ureda gradonačelnika Brčko distrikta BiH od 15.01.2008. godine, dok je rješenje o naplati poreske obaveze iz novčanih sredstava Cetanex d.o.o. B. doneseno 24.12.2015. godine nakon nekoliko poništenih rješenja od strane Apelacione komisije po prigovoru Cetanex d.o.o. i to na iznos od 14.052.648,80 KM, a rješenje o utvrđivanju zatezne kamate doneseno je 07.03.2017. godine na iznos od 8.036.990,48 KM, sve za period poslovanja Cetanex d.o.o. 2002. i 2003. godine. Kada se ova dva iznosa saberu, dobije se ukupan iznos od 22.089.639,28 KM, koji je i priznat kao potraživanje ovdje prvotuženog u stečajnom postupku.

Iz iskaza stečajnog upravnika E. A. slijedi da je isti imenovan za upravnika Cetanex d.o.o. u stečaju, da je Cetanex ispunjavao sve uslove za stečaj, da je predmetne sporne obaveze posebnih poreza (akciza) Cetanex platio u budžet entiteta RS-a, te su se te obaveze trebale poravnati između Brčkog i RS-a u skladu sa Memorandumom iz 2002. godine jer je Cetanex svoje obaveze platio. Istakao je da uvoznik nije mogao znati kome treba platiti obavezu, a da je carina u konkretnom slučaju špediterima dala naznake kako da se plati akciza i na koji račun. Ukoliko bi od Cetanex-a ponovno bila naplaćena obaveza po osnovu akciza, to bi značilo da bi došlo do dvostrukog oporezivanja iste obaveze. Naveo je da je potraživanja Brčko distrikta priznao budući da postoje pravosnažna i konačna rješenja. Također je pojasnio da su priznata i potraćivanja ovdje tužitelja u stečajnom postupku budući da nije bilo zastare za ta potraživanja te iako je isti direktor i tužitelju i stečajnom dužniku,

postojali su ugovori o pozajmicama ove dvije firme te su na ugovorima pečati obje firme, iako potpis direktora J. Ć. za obje firme.

Iz iskaza zakonskog zastupnika tužitelja J. Ć. slijedi da je firma Cetanex osnovana 2001. godine za uvoz nafte i naftnih derivata, da je sjedište firme bilo u B., da je uvoz robe bio na graničnom prelazu B.-G., ali da se most zatvorio početkom 2002. godine te su svi prevoznici upućeni na druge carinske prelaze (akcizne ovlaštene carinske prelaze O. ili G.). Brčko distrikt je firmi Cetanex izdalo inicijalna odobrenja, licencu za uvoz, dobio je i carinski broj Federalne uprave carina u Tuzli za uvoz robe u O., ali kako je imao mnogo kupaca iz RS-a, ističe da je prešao sa uvozom na carinskom prelazu G. za što se registrovao kao carinski obveznik, te je dobio JIB. Istakao je da je akcize mogao plaćati ili na prelazu O. ili G., a ugovor sa špediterom je morao zaključiti jer na svoj JIB nije mogao uvesti robu, pa je preko špeditera vršio i plaćanje obaveza. Na carini se odmah uzimaju papiri, novac se prebacuje špediteru, a špediter po nalogu carine plaća obaveze na budžet koji odredi carina. Uvoznik nije imao pravo izbora gdje će vršiti plaćanje obaveza, nego je carinska služba određivala način plaćanja. Ističe da nije mogao preuzeti robu (cisternu) dok se ne izvrši uplata. Naveo je da je, dok je uvoz išao preko O., uredno plaćao obaveze na budžet Federacije BiH (oko 2 miliona), te da ga za to niko ne tereti. Naveo je da je godinu dana trajao uvoz robe na prelazu/carini G. (oko 8 miliona), da mu je u kontrolu 2003. godine došao A. A., da je napravio zapisnik u vrijeme kada je na snazi bio Zakon o akcizama Brčko distrikta, dok se A. pozvao na Zakon o akcizama RS-a. Navodi da je nekoliko puta obarano rješenje Poreske uprave, te da je treće rješenje koje je potvrđeno od strane Apelacione komisije doneseno u vrijeme kada je Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine bila nadležna. Istakao je da se firma Cetanex obratila organima Republike Srpske, ali da nije mogao vratiti uplaćena sredstva na ime akciza jer je navedeno da je uvoznik zapravo špediter te da je on obveznik plaćanja obaveza, kao što je podnositelj i prijave (JIB). Naveo je da je za 13 godina trajanja upravnih sporova uspio da za 2.5 miliona umanji iznos ukupnog duga. Tokom 2003. godine Brčko nije imalo svoju carinu nego je pod ugovorom radila sa Republičkom upravom carina. Pojasnio je da je i od špeditera tražio da se izvrši povrat, ali se svaki postupak negativno okončao. Od 2003. godine J. Ć. je direktor četiri sata za Cetanex, a četiri za Fagat Petrol d.o.o..

Iz iskaza svjedoka A. A. slijedi da je u periodu od 2003. – 2006. godine bio inspektor za velike obveznike u Direkciji za finansije, Porezna uprava Brčko distrikt BiH, da je obavio kontrolu firme Cetanex d.o.o. B., da je napravio zapisnik, da je na zapisnik uložen prigovor te je on odlučio po prigovoru i donio rješenje 06.01.2004. godine, da je došlo do obnove postupka, da se postupalo po Zakonima Brčko distrikta o akcizama i porezu na promet prema kojim propisima su se akcize morale plaćati u Brčkom od strane firmi sa sjedištem iz B., iako su te firme uvoz vršile na drugom graničnom prelazu (G.). Istakao je da za njega nije bilo dilema i konfuzija koji propis primijeniti tokom 2002. i 2003. godine u pogledu naplate akciza. Istakao je da se ne sjeća da je jedno vrijeme primjenjivao propise Republike Srpske u pogledu naplate akciza.

Iz iskaza svjedoka O. J. slijedi da je zaposlena kao inspektor za kontrolu velikih poreza u Direkciji za finansije još od 2005. godine, a da je ranije radila na poslovima inspektora finansijske inspekcije, da je postupala u obnovljenom postupku utvrđivanja obaveza po osnovu neplaćenih akciza i kamate od strane poreskog obveznika Cetanex d.o.o. B., da je od J. Ć. uzela izjavu u ponovljenom postupku, da je J. tvrdio da je akcizu platio u budžet RS-a, da je tada na snazi bio Zakon o akcizama

RS-a (član 56) preuzet odlukom Skupštine Brčko distrikta BiH 2000. godine, te da su prema tom Zakonu firme morale plaćati akcize prema sjedištu obveznika, a u slučaju da su firme preko svog JIB-a plaćale akcize na budžet RS-a, tada je bilo povrata tih iznosa firmama. U konkretnom slučaju akcizu nije platio Cetanex nego druga firma iz RS-a (špediter), te je zbog toga i odbijen zahtjev Cetanex-a da mu se izvrši povrat uplaćenih obaveza od Republike Srpske. Na rješenje koje je doneseno uložena je žalba te je Apelaciona komisija svojim rješenjem od 29.06.2005. godine potvrdila prvostepeno rješenje, a kako na to rješenje Apelacione komisije nije pokrenut upravni spor, to je rješenje postalo pravosnažno i konačno, te i izvršno. Brčko distrikt nije naplatio akcize od Cetanex d.o.o. B. Pojasnila je da je Zakon o akcizama Brčko distrikt BiH donesen 2002. godine („Službeni glasnik Brčko distrikt BiH“, broj: 2/02 i 16703) na koji propis se ovaj svjedok pozvala prilikom donošenja rješenja iz 2005. godine, te je navela da su svi zakoni iz rješenja važeći jer se na period kontrole 2002.-2003. godine nisu mogli primijeniti propisi iz 2005. godine (Uprava za indirektno oporezivanje BiH od 01.01.2005. godine). Tokom 2002. godine Uprava prihoda je izdavala JIB brojeve, a to nije isto što i matični broj poreskog obveznika. Privremeni matični broj je izdat Cetanex d.o.o. za uvoz robe na prelazu G.

Iz iskaza svjedoka L. M. slijedi da je zaposlena na poziciji stručnog savjetnika za pravne poslove od juna 2010. godine u Odjelu za prinudnu naplatu Poreske uprave, Direkcije za finansije Brčko distrikta BiH, da je učestvovala u predmetu za otvaranje stečajnog postupka nad Cetanex d.o.o., da je tokom 2007. godine izdat nalog za plaćanje obaveza Cetanex d.o.o., da je 2008. godine pokrenut postupak prinudne naplate obaveza, da nije bilo prigovora na rješenje o prinudnoj naplati Poreske uprave, ali kako se ništa nije moglo naplatiti od Cetanex d.o.o., to je 2018. godine Cetanex proglašen insolventnim, a izjavljeni prigovor nije usvojen. Stoga je otvoren stečajni postupak nad Cetanex d.o.o. te su potraživanja Direkcije Brčko distrikta priznata u cijelosti.

Iz iskaza svjedoka R. K. slijedi da je od 2011. godine zaposlen u Upravi za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (Banja Luka), da je dug firme Cetanex nastao prije osnivanja Uprave za indirektno oporezivanje, da je J. Č. tražio od Uprave da se izjasne da li firma Cetanex ima duga kod entitetskih uprava, da je Uprava dana 18.02.2022. godine ispitala te utvrdila da Cetanex nema starog duga od 1996.- 2004. godine (što ne uključuje akcize nego carine kao indirektno poreze), a da svjedok nema saznanja da li je Uprava preuzela postupke od entiteta i Brčko distrikta od ranije. Istakao je da su od entitetskih uprava naslijedili dugove po osnovu akciza, a pojasnio je i da se ne može uvesti roba, a ne platiti dug, mora se osigurati naplata carina preko špreditera. Rok plaćanja mora biti ispoštovan preko garancija koje može dati i špediter.

Iz iskaza svjedoka A. D., zaposlenik Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine od 2006. godine, slijedi da su se 2003. godine spojile carinske uprave Federacije i Republike Srpske, te su od strane Uprave preuzeti dugovi po osnovu carine, dok je Uprava tek od 2006. godine postala nadležna za naplatu akciza, dok direktne poreze Uprava nikada nije preuzela.

Iz iskaza svjedoka B. D. slijedi da je bio zaposlenik Poreske uprave Brčko distrikta BiH, odnosno Direkcije za finansije Brčko distrikta od njenog osnivanja (01.01.2005. godine), da je bio na poziciji glavnog inspektora za kontrolu pravnih lica, da je bio nadređen A. A. i O. J., da mu je poznato da firma Cetanex 2003. i 2004. godine nije uplatila dio akcize prema sjedištu firme u Brčkom, te je redovnom

kontrolom utvrđeno da je dio akcize plaćen u RS-u, što nije bilo u skladu sa važećim propisima. Slijedi da je Apelaciona komisija Brčko distrikta BiH potvrdila njihovo rješenje 2005. godine. Istakao je da je zaista granični prelaz B.-G. bio zatvoren, da je Cetanex robu uvezio na prelazu G., da je Cetanex akcize mogao plaćati gdje hoće, ali je on plaćao te obaveze preko špeditera, te su iste plaćene u budžet Republike Srpske. Naveo je da je bilo još 2-3 ovakva slučaja sa drugim firmama, te je bilo slučajeva da je firma iz RS-a pogrešno platila akcize u Brčkom, ali da je taj uplaćeni iznos vraćen toj firmi od strane Brčko distrikta BiH. Istakao je da je u konkretnom slučaju problem što je Cetanex svoje obaveze uplatilo preko špeditera, koji ima sjedište u RS-u, u budžet Republike Srpske, pa je Okružni sud u Banja Luci odbio zahtjev Cetanex d.o.o.. U jednom dopisu Cetanex d.o.o. je naveo da je pogrešno uplaćena akciza u Republiku Srpsku, a akcize se plaćaju prema mjestu sjedišta firme. Druge firme nisu radile tako. Uspostavom Uprave za indirektno oporezivanje ne postoji retroaktivno dejstvo te je Direkcija za finansije Brčko distrikta nadležna za naplatu obaveza nastalih do 01.01.2005. godine. Svjedok smatra da bi Direkcija za finansije naplatila svoja potraživanja prema Cetanex d.o.o. da su mogli, te da se ne bi radilo o dvostrukom oporezivanju budući da je Cetanex obveznik plaćanja akciza Brčko distriktu BiH.

Iz iskaza svjedoka M. T. slijedi da je šef sektora za prinudnu naplatu od 2018./2019. godine, da mu je poznato da je bio nalog za plaćanje obaveza firme Cetanex d.o.o., da je postojao pravni osnov – rješenja inspekcije, da je tokom 2007. godine pokrenut postupak prinudne naplate, te je postupak prekinut radi sudskih postupaka, blokiran je račun Cetanex d.o.o., te je na kraju otvoren stečaj nad tom firmom. Pored glavnog potraživanja traže se i kamate i troškovi postupka, ništa nije naplaćeno osim nekog sitnog iznosa od oko 1.630,00 KM tokom 2008. godine isključivo za akcize. Istakao je da je doneseno i rješenje o nesolventnosti Cetanex d.o.o. te je ta činjenica upisana u sudski registar, pa je zbog toga i donesena odluka o otvaranju stečaja.

Iz nalaza i mišljenja vještaka ekonomske struke Sandre Vidaković od 30.01.2023. godine slijedi da je vještak nalaz i mišljenje izradila na bazi cjelokupne raspoložive materijalne dokumentacije iz spisa i dokumentacije koju je dostavila uz nalaz kao priloge, da je utvrdila da strukturu potraživanja Poreske uprave Brčko distrikta BiH, koja je utvrđena rješenjem od 24.12.2015. godine, čine poseban porez na domaću naftu i naftne derivate u visini od 7.955.053,43 KM, kaznene kamate 2.335.605,52 KM, kaznene kamate na akcize 3.094.370,95 KM, ostali prihodi Poreske uprave 667.618,90 KM, što iznosi 14.052.648,80 KM ukupne obaveze. Nadalje, prema Rješenju o obračunu i plaćanju zakonskih obaveza koje je izdato od strane Poreske uprave Brčko distrikta BiH od 25.02.2005. godine, naveden je osnov nastanka potraživanja Poreske uprave Brčko distrikta BiH u odnosu na Cetanex d.o.o. B., a to je da Cetanex nije izvršio uplatu akciza u korist Jedinostvenog računa Brčko distrikta BiH, nego je akciza plaćena preko špeditera sa sjedištem u RS, te je carinski organ istu usmjerio na račun Republike Srpske. Ukupno potraživanje Brčko distrikta BiH prema poreskom obvezniku „CETANEX“ d.o.o. Brčko, koje se vodi u evidencijama Direkcije za finansije Brčko distrikta BiH-Poreska uprava, iznosi 22.089.739,28 KM i to glavnica 8.622.772,33 KM i kamata 13.466.966,95 KM. Posredstvom organa špedicije na graničnom prelazu Gradiška u periodu od 2002.-2003. godine, uplaćen je iznos od 7.957.770,10 KM na jedinstveni račun budžeta Republike Srpske, sa naznakom da se isti odnosi na uplatu akciza za uvezenu naftu i naftne derivate za poreskog obveznika „CETANEX“ d.o.o. Brčko za 2002. i 2003. godinu. Struktura potraživanja Poreske uprave Brčko distrikta BiH po rješenju od

25.02.2005. godine iznosi 11.052.140,90 KM, visina potraživanja Poreske uprave Brčko distrikta BiH po rješenju od 07.03.2017. godine iznosu 8.036.990,48 KM, visina potraživanja Poreske uprave Brčko distrikta BiH po rješenju od 24.12.2015. godine i zaključka od 14.04.2016. godine iznosi 14.052.648,80 KM, a tužitelj u ovoj pravnoj stvari, kao stečajni povjerilac je podnio prijavu potraživanja ovom sudu dana 27.08.2020. godine od stečajnog dužnika Cetanex d.o.o. Brčko, radi namirenja iznosa od 34.550,00 KM koji je nastao po osnovu kratkoročnih pozajmica.

U usmenom pojašnjenju nalaza vještak je istakla da je špedicija uplatila obaveze po osnovu akciza na budžet RS-a, te da ne postoji razlika sa utvrđenom obavezom plaćanja akciza od strane organa Brčko distrikta BiH (minimalna razlika postoji oko 2.000,00 KM više je uplaćeno), da nije pronašla rješenje po osnovu kojeg je Cetanex uplatio obaveze prema RS-u, ali da je svrha uplate prema RS-u uplata akciza za uvoz nafte za Cetanex d.o.o. za 2002./2003. godinu.

Sud je nalazu vještaka u cijelosti poklonio vjeru cijeneći siti objektivnim, stručnim, izrađenim na bazi sve raspoložive dokumentacije, a cijeneći i da strane nisu imale posebnih prigovora niti primjedbi na nalaz.

Sud je poklonio vjeru i iskazima svjedoka u relevantnim dijelovima iskaza cijeneći iskaze u vezi jedan sa drugim, kao i sa materijalnom dokumentacijom iz spisa. Sud je poklonio vjeru i iskazu stečajnog upravnika E. A. u dijelu u kojem se izjašnjavao da je prema njegovom mišljenju Cetanex d.o.o. isplatilo obavezu po osnovu akcize, dok iskazu zakonskog zastupnika tužitelja sud je poklonio vjeru u bitnom cijeneći iskaz u vezi sa iskazima saslušanih svjedoka, i u vezi sa izjavom koju je dao u obnovljenom postupku O. J. (izjava J. Č. od 25.02.2005. godine), osim u dijelu iskaza u kojem navodi da je nakon zatvaranja mosta (granični prelaz B.-G.) jedan period radio na uvozu nafte i naftnih derivata na prelazu O. te da je za taj period akcizu plaćao u korist budžeta Federacije BiH (oko 2 miliona) obzirom da za tu izjavu tužitelj ne nudi drugi dokaz, a ovaj dio iskaza je u suprotnosti sa navodima iz izjave J. Č. od 25.02.2005. godine u kojoj ističe da nije bio moguć uvoz robe na prelazu O. pa da je zbog toga bio primoran uvoziti na prelazu G.

Ocijenom izvedenih dokaza, dovodeći iste u međusobnu vezu shodno primjeni odredbe člana 8 ZPP-a, sud je utvrdio da je tokom 2002. i 2003. godine Republička uprava carina Republike Srpske bila nadležna za obračun i plaćanje poreza prilikom uvoza robe (što slijedi iz dokaza-akt Poreske uprave Brčko distrikta BiH upućen Republičkoj upravi carina Banja Luka od 26.10.2004. godine), dok se carinska služba Brčko distrikta u tom periodu oglašavala nenadležnom za obračun i plaćanje poreza pri uvozu robe (dok prelaz B.-G. nije pušten u funkciju). Stoga, sud cijeni da je zbog ovakvih različitosti u postupanju organa u naplati posebnih poreza (organa Republike Srpske i Brčko distrikta) i došlo do uplate akciza u budžet Republike Srpske od strane Cetanex d.o.o., koji je vršen preko špeditera sa sjedištem u RS-u, po unaprijed pripremljenoj carinskoj dokumentaciji u skladu sa dokazom-obavezna instrukcija Ministarstva finansija Republike Srpske od 15.03.2002. godine prema kojoj se ocarinjenje pošiljke vrši pod carinskim nadzorom na mjestu odredišta tj. mjestu istovara. Radi neophodnosti osiguranja raspodjele akcize u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima Vlada Brčko distrikta BiH i Vlada Republike Srpske (između ostalog) su potpisale kako Sporazum o međusobnoj pomoći i administrativnoj saradnji (juli 2002. godine), Ugovor u augustu 2001. godine, tako i Memorandum o razumijevanju o sistemu raspodjele akciza prema mjestu krajnje potrošnje od 01.08.2002. godine („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 43/02), te je radi

prevazilaženja problema oko plaćanja akcize formirana i radna grupa za akcize u Brčkom 2004. godine (instrukcija o obrazovanju radne grupe za akcize od 21.10.2004. godine). Sve ovo ukazuje na činjenicu da je tokom 2002. i 2003. godine zaista bilo različitosti u postupanju organa entiteta i Brčko distrikta kod naplate akciza, različitih propisa, nerazumijevanja istih, suprotno navodima svjedoka A. A., te da je zbog toga i došlo do uplata akciza od strane više firmi sa sjedištem u Brčkom u korist budžeta RS-a, kao i obratnih situacija kada su firme sa sjedištem u RS-u posebne poreze – akcize plaćale u korist Brčko distrikta.

Odlukom Skupštine Brčko distrikta Bosne i Hercegovine o načinu primjene propisa entiteta i utvrđivanju stopa u oblasti poreza i doprinosa propisano je da će se propisi entiteta iz oblasti poreskog sistema primjenjivati na području Brčko distrikta BiH dok te propise ne donese Skupština Brčko distrikta BiH. Skupština Distrikta usvojila je Zakon o akcizama Brčko distrikta BiH koji je počeo da se primjenjuje 15.07.2002. godine, te je početkom primjene Zakona o akcizama Brčko distrikta BiH prestao da se na području Brčko distrikta BiH primjenjuje Zakon o akcizama i porezu na promet Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj: 25/98, 40/98 i 18/99). Nadalje, odredbom člana 33 stav 1 Zakona o akcizama BiH ("Službeni glasnik BiH" broj: 62/04), koji je počeo da se primjenjuje 01.01.2005. godine, propisano je da danom početka primjene tog zakona prestaju da važe, između ostalih, Zakon o akcizama Brčko distrikta BiH ("Službeni glasnik Brčko distrikta BiH" broj: 2/02 i 16/03). Imajući u vidu činjenicu da je zapisnik o izvršenoj inspekcijskoj kontroli tužitelja inspektor finansijske inspekcije O.J. sačinila dana 26.07.2006. godine, to bi značilo da su tom prilikom primijenjeni propisi koji su prestali da važe (Zakon o akcizama i porezu na promet -"Službeni glasnik Republike Srpske" broj: 25/98, 40/98 i Zakon o akcizama Brčko distrikta BiH- "Službeni glasnik Brčko distrikta BiH" broj: 2/02), odnosno značilo bi da bi, sa aspekta pravilne primjene materijalnog prava, trebalo primijeniti Zakon o akcizama u BiH ("Službeni glasnik BiH" broj: 62/04). Odredbom člana 2 Zakona o akcizama u BiH propisano je da se prihodi po osnovu akciza uplaćuju na Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje (u daljnjem tekstu: Uprava), a njihova raspodjela vrši se u skladu sa Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda ("Službeni glasnik BiH" broj: 55/04). Odredbom člana 24 istog Zakona propisano je da kontrolu obračuna i uplate akcize vrši Uprava (stav 1.).

Međutim, način obračuna i naplate kamate zbog neblagovremene uplate akcize identično su propisani i u Zakonu o akcizama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske” broj 25/98, 40/98 i 18/99) i u Zakonu o akcizama u BiH („Službeni glasnik BiH” broj 62/04, 48/05 i 72/05). Naime, odredbom člana 54 i člana 55 Zakona o akcizama Republike Srpske i odredbom člana 19 Zakona o akcizama u BiH propisano je da se na iznos akcize koja nije plaćena u zakonom propisanom roku plaća kamata i da će se od poreskog obveznika koji akcizu nije uplatio u propisanom roku naplata izvršiti prinudnim putem od strane nadležne poreske uprave. Zakon o akcizama Brčko distrikta BiH („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH” broj 2/02 i 16/03) ne sadrži odredbe o prinudnoj naplati akcize i zatezne kamate, ali je identično rješenje u pogledu naplate kamate propisano odredbom člana 45 stav 1 i stav 3 tačka 6), člana 63 i člana 65 Zakona o Poreskoj upravi Brčko distrikta BiH („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH” broj 3/02, 42/04 i 8/06). Navedene zakonske odredbe podrazumijevaju da će nadležna poreska uprava pokrenuti postupak prinudne naplate akcize, ukoliko poreski obveznik ne plati akcizu u zakonom propisanom roku i da će u tom postupku prinudne naplate nadležna poreska uprava obračunati i kamatu.

Dakle, Uprava za indirektno oporezivanje BiH počev od 01.01.2005. godine jeste nadležna za kontrolu obračuna i uplate akcize, međutim, ukoliko poreski obveznik ne plati akcizu u zakonom propisanom roku (što je u konkretnom i slučaj), onda je poreska uprava nadležna da pokrene postupak prinudne naplate akcize i da u tom postupku obračuna i kamatu.

Također, odredbom člana 1 stav 2 Zakona o akcizama i porezu na promet („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 25/98, 40/98, 20/00 i 18(01) je propisano da se akcizama kao posebnom obliku poreza na proizvode od strateškog interesa za RS oporezuju proizvodi utvrđeni ovim Zakonom, između ostalog nafta i naftni derivati, odredbom člana 56 istog Zakona je propisano da se akciza plaća prema sjedištu obveznika (dakle sjedište Cetanex d.o.o. u B.), a odredbom člana 68 je propisano da je akciza prihod Republike Srpske. Prema odredbama Zakona o carinskoj politici BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 21/98) akciza predstavlja poseban oblik poreza na određene proizvode propisane zakonom i njena naplata je u nadležnosti poreskog organa prema sjedištu pravnog lica. Memorandum o razumijevanju o sistemu raspodjele akciza prema mjestu krajnje potrošnje ne isključuje primjenu navedenih zakonskih odredbi, pa je u vezi sa navedenim odredbama praksa sudova u Brčko distriktu BiH bila da se utvrdi da je uplaćeni iznos na ime akciza na graničnom prelazu Brčko na jedinstveni račun Brčko distrikta BiH od strane firme kao obveznika sa sjedištem u Republici Srpskoj (shodno članu 56 Zakona o akcizama i porezu na promet RS), i to po zahtjevu nadležnih organa Brčko distrikta BiH, uplaćen bez osnova te da se ima izvršiti povrat uplaćenih novčanih sredstava, na što ukazuje dokaz-presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj Ps-53/03 od 27.05.2004. godine i presuda Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj Pž.49/04 od 02.11.2004. godine, dokaz - akt Pravne službe Vlade Brčko distrikta BiH upućen OHR-u Brčko dana 21.12.2004. godine i iskaz svjedoka B. D.

Firma Cetanex d.o.o. B. nije uspjela sudskim putem ili eventualno kroz upravni postupak od entiteta Republike Srpske izvršiti povrat pogrešno uplaćenih akciza na račun RS-a (ni preko špeditera) obzirom da je obaveze plaćala preko špeditera koji su imali sjedište u RS-u i koji su obaveze plaćali preko svog JIB-a, a ne JIB-a Cetanex-a, iako je, i po ocjeni ovog suda, ocjenom svih relevantnih dokaza, obaveza uplate akciza prema mjestu sjedišta obveznika plaćanja posebnih poreza na uvoz robe (nafte i naftnih derivata), a što posebno potvrđuje dokaz-akt Republičke uprave carina Banja Luka upućen Upravi prihoda-trezor Brčko distrikta BiH dana 15.09.2004. godine (obaveznik akcize je uvoznik akciznih proizvoda koji iste obaveze plaća prema mjestu svoga sjedišta), dakle, u konkretnom, na račun javnih prihoda budžeta Brčko distrikta BiH, što proizilazi i iz niz drugih dokaza provedenih u ovom postupku. Činjenica da je firma Cetanex d.o.o. B. izvršila plaćanje akcize (slijedi iz neosporenog dijela iskaza zakonskog zastupnika tužitelja u vezi sa izjavama špeditera), ali u budžet entiteta Republike Srpske, dakle iste akcize koju od njega potražuje Brčko distrikt BiH (utvrđeno u ovom postupku vještačenjem), predstavlja zaista jednu nelogičnost posebno u situaciji kada je istu tu akcizu firma Cetanex d.o.o. B. dužna platiti Brčko distriktu BiH pravilnom primjenom zakonskih i podzakonskih odredbi, u skladu sa pravosnažnim i konačnim rješenjima organa Brčko distrikta BiH. Međutim, to ne oslobađa firmu Cetanex d.o.o. B., sada u stečaju, da izmiri svoje obaveze Brčko distriktu BiH (priznata potraživanja Brčko distrikta BiH po osnovu pravosnažnih i konačnih rješenja), posebno u situaciji kada Brčko distrikt kroz razne postupke, pa i tužbom protiv Republike Srpske, nije uspjelo naplatiti svoja potraživanja, a koja, po

ocjeni ovog suda, ipak nisu u nadležnosti Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine, a što proizilazi iz iskaza svjedoka A. D., R. K. i B. D., kao i iz dokaza: informacije Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine upućena J. Č. dana 20.03.2020. godine (dugovanja nastala u periodu kada su naplatu vršile bivše carinske uprave) i rješenja Apelacionog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, broj: 96 o U 080656 17 Už 2 od 13.02.2018. godine.

Ono što je najvažnije istaći jeste da je tužitelj konačno postavljenim tužbenim zahtjevom tražio utvrđenje da je potraživanje Brčko distrikta Bosne i Hercegovine prema stečajnom dužniku, ovdje drugotuženom, u cijelosti neosnovano, dok je kao prethodno pitanje postavio pitanje ništavosti/nezakonitosti pravosnažnih i konačnih rješenja Poreske uprave Brčko distrikta BiH, po osnovu kojih je i priznato potraživanje Brčko distrikta BiH u stečajnom postupku. Nadalje, tužitelj nije pred ovim sudom, u ovom postupku, postavio takav zahtjev (utvrđenje ništavosti rješenja Poreske uprave Brčko distrikta BiH ili poništenje tih rješenja kao nezakonitih). Sud napominje da je odredbom člana 103 Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“ broj 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, u daljem tekstu ZOO) propisano da ugovor koji je protivan Ustavu, prinudnim propisima ili moralu društva je ništav ako cilj povrijeđenog pravila ne upućuje na neku drugu sankciju ili ako zakon u određenom slučaju ne propisuje što drugo, a sud cijeni da je i po službenoj dužnosti sud dužan paziti na ništavost određenog pravnog posla/ugovora tokom cijelog trajanja postupka. Kako se ovdje ne radi o ugovoru, o pravnom poslu drugotuženog sa prvotuženim, nego o aktima nadležnih organa donesenih u upravnom postupku po pravilima Zakona o upravnom postupku Brčko distrikta BiH, koja su bila na snazi u momentu donošenja tih rješenja, to sud nalazi da su prema važećem Zakonu o upravnom postupku Brčko distrikta BiH („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 11/48) u vrijeme podnošenja predmetne tužbe, glavom XVI propisani uslovi mijenjanja, poništenja, ukidanja pravosnažnog rješenja, vanredno ukidanje rješenja i oglašavanje rješenja ništavim (odredba člana 247) u vezi sa odredbom člana 12 i 13 istog Zakona, kao i vanredni pravni lijek obnove postupka, a što je bilo propisano i ranijim Zakonom o upravnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, brojevi 5/00, 9/02, 8/03, 8/04, 25/05, 8/07, 10/07, 19/07, 2/08, 36/09). Tužitelj u parničnom postupku, po ocjeni ovog suda, ne može tražiti (niti je tražio predmetnom tužbom) poništenje, ukidanje ili oglašavanje rješenja donesenih u upravnim postupcima ništavim, a sudu nije pružio dokaze da je pokrenuo postupke kod nadležnih organa u vezi spornih predmetnih rješenja u skladu sa odredbama glave XVI Zakona o upravnom postupku Brčko distrikta BiH, a što bi eventualno moglo dovesti do prekida ovog postupka ako bi ishod tih postupaka mogao uticati na utvrđenje osnovanosti osporavanja potraživanja tužitelja. Stoga, a na što dijelom ukazuje u završnom izlaganju i prvotuženi, još uvijek su na snazi sva rješenja Poreske uprave Brčko distrikta BiH po osnovu kojih su priznata potraživanja prvotuženom u stečajnom postupku otvoren nad Cetanex d.o.o., odnosno rješenja (pravosnažna, izvršna i konačna) po osnovu kojih su firmi Cetanex d.o.o. utvrđene obaveze po osnovu posebnog poreza na naftu i naftne derivate, a koja rješenja (dakle koja su na snazi) čine potraživanje prvotuženog prema stečajnom dužniku osnovanim.

Imajući u vidu sve naprijed izloženo, sud je odbio tužbeni zahtjev tužitelja kao neosnovan u cijelosti.

Što se tiče navoda prvotuženog da je došlo do sjedinjenja stečajnog dužnika i stečajnog povjerioca – ovdje tužitelja obzirom da su obje pravne osobe u vlasništvu

iste fizičke osobe, te da su zastarjela potraživanja tužitelja kao stečajnog povjerioca prema drugotuženom i da njegova potraživanja trebaju biti osporena, sud cijeni da prvotuženi kroz stečajni postupak, dakle na ispitnom ročištu, nije osporio potraživanje tužitelja, niti je takav zahtjev postavljen eventualno kroz protivtužbu u ovom postupku, pa su stoga potraživanja tužitelja u stečajnom postupku prema stečajnom dužniku priznata, neosporena i kao takva se ne mogu kroz ovaj postupak osporavati ili preispitivati.

Sud je cijenio i ostalu materijalnu dokumentaciju, ali istu posebno ne obrazlaže budući da nije od uticaja na drugačiju odluku suda u ovoj pravnoj stvari, a cijeneći i da je vještak svoj nalaz i mišljenje bazirala na toj dokumentaciji.

Odluku o troškovima postupka sud je donio u skladu sa članom 120 stav 1 ZPP-a cijeneći da su tuženi u cijelosti uspjeli u sporu. Drugotuženi nije opredijelio zahtjev za naknadu troškova postupka, dok je prvotuženi tražio troškove koje se odnose na sastav tužbe dana 30.07.2021. godine u iznosu od 133.630,00 KM, za zastupanje na sedam održanih ročišta i to dana 30.11.2021. godine pripremno ročište, 11.10.2022. godine nastavak pripremnog ročišta, 30.11.2022. godine nastavak pripremnog ročišta, 13.04.2023. godine ročište za glavnu raspravu, 19.09.2023. godine nastavak glavne rasprave, 24.11.2023. godine nastavak glavne rasprave, 01.12.2023. godine nastavak glavne rasprave u iznosima od po 133.630,00 KM, ukupno 1.069.040,00 KM.

Prilikom odlučivanja o troškovima parničnog postupka za sve radnje koje se preduzimaju od 27.02.2019. godine, kada je stupio na snagu Zakon o advokatskoj djelatnosti u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, u kojem je određeno da njegovim stupanjem na snagu prestaju da važe Tarifa RS-a iz 2000. godine i Tarifa F BiH iz 2002. godine, te da advokat ima pravo na nagradu i naknadu troškova za svoj rad u skladu s tarifom koju donosi advokatska komora u kojoj je advokat član, u slučajevima gdje se primjenjuje Tarifa F BiH iz 2004. godine, primjenjuje se i Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o advokaturi Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 18/05) kojim je izmijenjen član 31 stav (5) tog zakona, a koji glasi: „(5) Nagrada advokatima za pruženu pravnu pomoć stranci na sudu ili pred drugim organima u toku jedne rasprave ili jedne preduzete pravne radnje (pismena) u parničnom i vanparničnom postupku, krivičnom postupku, postupku stečaja i likvidacije, zemljišno-knjižnom postupku, upravnom postupku, upravnom sporu, izvršnom postupku, postupku za upis u registar društva, postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine i Ustavnim sudom Bosne i Hercegovine, odnosno svim drugim radnjama koje preduzima advokat pružajući pravnu pomoć stranci, ne može prelaziti jednomjesečni prosječni lični dohodak u Federaciji Bosne i Hercegovine“, a iza stava (5) dodati su novi stavovi (6) i (7) koji glase: „(6) Sudovi i drugi državni organi u odluci o troškovima postupka advokata za pružanje pravne zaštite određivaće nagradu advokatu prema odredbama stava (5) ovog člana, ukoliko je nagrada advokata po advokatskoj tarifi viša od iznosa iz stava (5), osim ukoliko je advokat sa svojim klijentom ugovorio visinu nagrade u pisanom obliku u skladu sa važećim propisima, što ne može opteretiti suprotnu stranu. (7) Skupština advokatske komore Federacije Bosne i Hercegovine uskladiće advokatsku tarifu sa odredbama iz stava (5) ovog člana.“

S tim u vezi, prema Federalnom zavodu za statistiku, prosječna mjesečna neto plata u Federaciji BiH na dan poduzimanja radnje sastava odgovora na tužbu 30.07.2021. godine iznosila je 995,00 KM, na dane održavanja ročišta i to mjesec

novembar 2021. godine je iznosila 1.022,00 KM, mjesec oktobar 2022. godine je iznosila 1.139,00 KM, mjesec novembar 2022. godine je iznosila 1.161,00 KM, mjesec april 2023. godine je iznosila 1.233,00 KM, mjesec septembar 2023. godine je iznosila 1.260,00 KM, mjesec novembar 2023. godine je iznosila 1.260,00 KM (podaci preuzeti iz mjeseca septembra), koji podaci se primjenjuju i za mjesec decembar 2023. godine (podaci sadržani u mjesečnom statističkom pregledu Federacije Bosne i Hercegovine objavljen na internet stranici Federalnog zavoda za statistiku).

Imajući u vidu prednje navedeno, tuženom Brčko distriktu pripadaju troškovi prema aritmetičkom prosjeku iznosa od 2.700,00 KM prema odredbi člana 2 tarifni broj 2 Tarife RS-a iz 2005. godine i prosječne plate u F BiH za mjesec u kojem je poduzeta procesna radnja i to za sastav odgovora na tužbu u visini od 1.847,50 KM, za pristup na ročište održano dana 30.11.2021. godine iznos od 1.861,00 KM, za ročište dana 11.10.2022. godine iznos od 1.919,50 KM, za ročište dana 30.11.2022. godine iznos od 1.930,50 KM, za ročište dana 13.04.2023. godine iznos od 1.966,50 KM, za ročište dana 19.09.2023. godine iznos od 1.980,00 KM, za ročište dana 24.11.2023. godine iznos od 1.980,00 KM, za ročište dana 01.12.2023. godine iznos od 1.980,00 KM, što ukupno iznosi 15.465,00 KM, koji iznos je sud dosudio prvotuženom na ime troškova postupka.

Sud je imao u vidu i odredbu člana 13 stav 1 tačka 5 a) Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata („Službene novine FBiH“, broj: 22/04 i 24/04) da za nastavak ročišta za glavnu raspravu pripada iznos od 50% nagrade, ali je taj iznos računat na ukupan iznos nagrade bez ograničenja u skladu sa prosječnom platom, a koji iznos, kada se dobije, ponovno se ima smanjiti do ograničenja prema prosječnoj plati.

Sudija
Alisa Musić

Pouka o pravnom lijeku:

Protiv ove presude dozvoljena je žalba u roku od 30 dana od dana prijema prepisa presude. Žalba se podnosi Apelacionom sudu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, putem ovog suda, u dovoljnom broju primjeraka za sud i protivnu stranku.